

Help ook mee het hier
schoon te houden.

Alle mensen uit
de buurt zetten geen
afval naast de container.

Dossier Zwerfafval en dump

Ergernissen, ervaringen en oplossingen van huurders

Huurdersplatform Nieuw Elan

Zuidergrachtswal 3

8933AD Leeuwarden

058 2159119

info@nieuw-elan.nl

Samen werken aan fijn en onbezorgd wonen!

Aan de gemeenteraad van de gemeente Leeuwarden,

Huurdersplatform Nieuw Elan komt op voor de belangen van ruim 10.000 huurders in Friesland, die een woning huren via een verhuurder waarmee wij een samenwerkingsovereenkomst hebben gesloten. 8.000 daarvan wonen in de gemeente Leeuwarden. Wij vinden dat iedereen fijn en onbezorgd moet kunnen wonen en daar zetten wij ons iedere dag weer voor in.

Nieuw Elan is een onafhankelijke stichting en een van de weinige huurdersorganisaties in Nederland met een eigen professionele organisatie. Ons team bestaat uit betrokken en deskundige medewerkers. Hierdoor kunnen we niet alleen opkomen voor huurders, maar zijn we ook een volwaardige gesprekspartner voor bijvoorbeeld gemeenten (prestatieafspraken) en verhuurders.

Het is voor ons belangrijk om in nauw contact te staan met onze huurders, waarvan een groot deel in sociale huurwoningen woont. Om hen zo goed mogelijk van dienst te kunnen zijn is het nodig om te weten waar hun behoeftes liggen, wat goed gaat en wat beter kan. Daarom hebben we van 22 april tot en met 6 juni 2021 De Grote Huurdersenquête gehouden onder achtduizend huurders. Dit heeft veel bruikbare informatie opgeleverd.

Uit de enquête, die is ingevuld door een kleine negenhonderd respondenten, kwam heel duidelijk naar voren dat de leefbaarheid van veel Leeuwarder huurders negatief beïnvloed wordt door afval, vervuiling en achterstallig groenonderhoud. We hebben vervolgens, ter verdieping van het onderwerp, ons huurderspanel gevraagd naar hun ervaringen en de uitkomsten daarvan komen overeen met die van De Grote Huurdersenquête. Als het gaat om hoe schoon en opgeruimd de eigen wijk of straat in Leeuwarden is, is het gemiddelde rapportcijfer van de huurders een 5,2. Een onvoldoende dus. De helft van alle huurders ervaart veel en vaak zwerfafval. Vooral de rotzooi rondom de ondergrondse containers is een veelgenoemde ergernis.

KERNCIJFERS LEEUWARDEN OP EEN RIJ

Op basis van 222 reactie van ons huurderspanel oktober 2021

SCHOON EN
OPGERUIMD

5,2

TEVREDENHEID

GROEN-
ONDERHOUD

6,0

SCHOON EN
OPGERUIMD

77% JA

DOET ER IETS AAN

ZELF ER
IETS AAN DOEN

GROEN-
ONDERHOUD

32% JA

DOET ER IETS AAN

50% ERVAART VEEL
EN VAAK ZWERFAFVAL

35% ERVAART SOMS
ENIG ZWERFAFVAL

15% ERVAART BIJNA
GEEN ZWERFAFVAL

50% DOET MELDING
BIJ GEMEENTE/OMRIN

40% DOET GEEN MELDING
VAN ZWERFAFVAL

10% KIJKT HIERVOOR NAAR
DE VERHUURDER

62% VERWACHT MEER
ZWERFAFVAL DOOR DIFTAR

22% VERWACHT HOGERE
KOSTEN DOOR DIFTAR

Het doel van een enquête is dat je iets doet met de uitkomsten. Met veel van de input kan Nieuw Elan zelf aan de slag, andere opgaven vragen om de inzet van meerdere partijen. Het afvalprobleem is zo'n opgave. Daarom hebben we het dossier 'Afval' gemaakt, dat we graag met u willen delen. Dit dossier bevat een beknopte analyse van het afvalprobleem in de gemeente Leeuwarden op basis van de antwoorden uit de enquête en de raadpleging van het huurderspanel.

We zijn ons bewust van het feit dat de gemeenteraad van Leeuwarden veel aandacht heeft voor het onderwerp afval en dat er al het nodige gedaan is om het probleem aan te pakken. Toch geven onze huurders de huidige situatie een onvoldoende, een signaal dat er meer nodig is voor een fijne woonomgeving. Voor ons een reden om hun stem aan u te laten horen.

We nodigen u graag uit om verder met ons in gesprek te gaan over het dossier. Dit document is een eerste aanzet om van gedachten te wisselen over het afvalprobleem en samen constructief na te denken over mogelijke oplossingen.

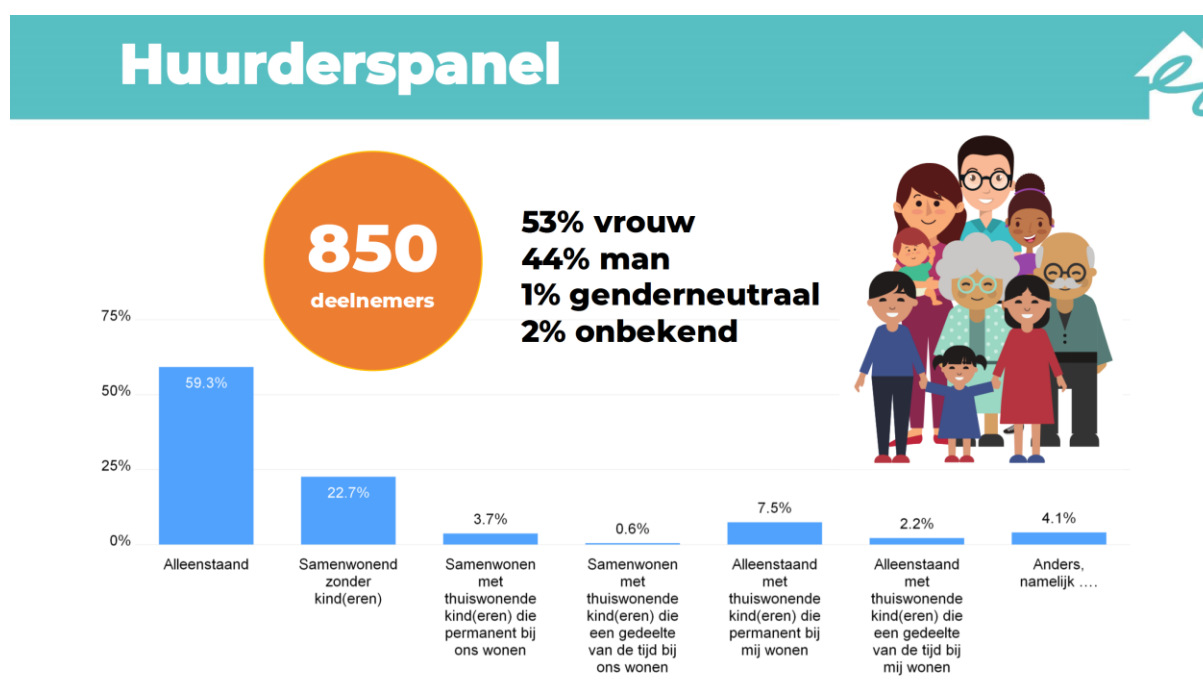
Met vriendelijke groet,

**Namens onze huurders,
Team Huurdersplatform Nieuw Elan**

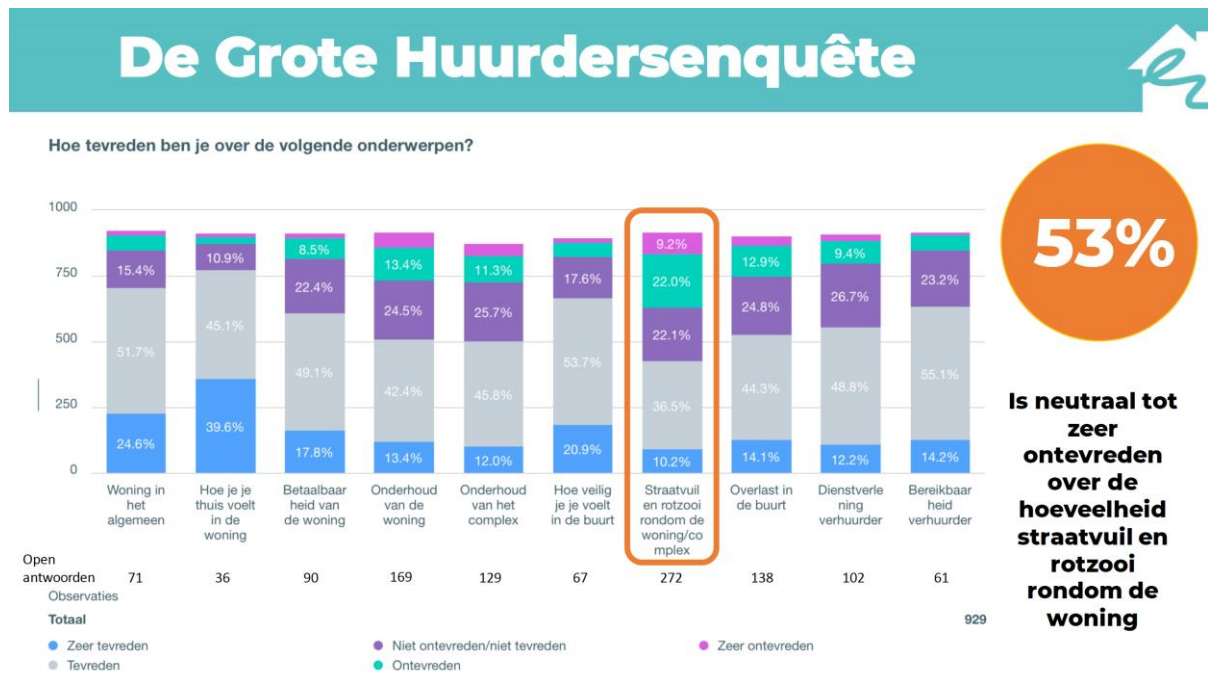
Dossier Zwerfafval en dump

De Grote Huurdersenquête die wij voor de zomer hebben gehouden is uitgevoerd door onderzoeksbureau Heroes en verstuurd aan ruim 8000 bij ons aangesloten huurders. Een kleine 900 mensen hebben de enquête (bijna) volledig ingevuld.

Ons huurderspanel bestaat uit 850 deelnemer. Hieronder is te zien hoe de samenstelling van het panel eruit ziet:

Grootste ergernissen

Zwerfafval en rotzooi rondom de ondergrondse containers staan met stip op één, gevolgd door het willekeurig dumpen van spullen/afval, soms zelfs vanaf het balkon.

Andere ergernissen zijn:

- Honden- en kattenpoep
- Containers die lang aan de straat staan of op de verkeerde momenten
- Slecht groenonderhoud, met name onkruid
- Rotzooi in de voortuin van de burens
- Volle containers of storing van containers
- Niet-buurtbewoners die afval dumpen
- Te weinig prullenbakken
- Overvolle of te kleine prullenbakken
- Afval/spullen in de portiek en op de galerij

“Er is hier een grondcontainer geplaatst. Daar is altijd veel rotzooi omheen. Ook bij het legen ontstaat zwerfvuil. Ik krijg dat altijd bij mijn voordeur en voortuin. Met mijn reuma is dat niet fijn om rotzooi weg te halen. Bovendien is het vervelend om al dat zwerfvuil in de straat te zien”

“Er ligt vaak veel afval op de stoep. Tegenover mijn huis is vaak een dumpplek voor oude banken en stoelen en als er 1 ding staat dan komen er genoeg spullen bij. Hier erger ik me vaak aan. 3 dagen later haalt de gemeente het op en begint het opnieuw”

“Je knippert met je ogen en mensen dumpen weer van alles rondom de container (waar ik op uit kijk)”

“De container is vaak halverwege de week al vol en dan worden de zakken er naast gezet met alle gevolgen van dien”

“Dit betreft het groenonderhoud naast ons flat wat de gemeente verwaarloost. Ik doe geregeld wel eens wat, maar ik ben nu ook tachtig jaar. Ook houd ik ’s zomers ons parkeerterrein, wat van de gemeente is, grotendeels vrij van onkruid. De mensen verklaren mij misschien wel voor gek, maar ik kan het niet aanzoen dat het zo’n bende is. Heb de gemeente hier op gewezen, maar dit haalt niet veel uit”

Om zelf een indruk te krijgen van de afvalproblematiek, hebben we op een zondag een paar buurten in Leeuwarden bezocht. Al na een uur konden we vaststellen dat het grootste probleem inderdaad het afval naast de ondergrondse containers is. Op sommige plekken was het echt een troep, vooral rondom flats. Daar lag ook het meeste zwerfafval. Logisch, want losse dingen naast een container waaien weg en vogels zitten erin te pikken. Wat we verder regelmatig tegenkwamen was hoog onkruid, achterstallig groenonderhoud, (omgewaaide) containers aan de weg en overvolle prullenbakken.

Wijken

De bij ons aangesloten huurders wonen met name aan de noordoostzijde van Leeuwarden. We zien dan ook dat de problemen zich vooral voordoen in de volgende wijken:

- Bilgaard
- Vrijheidswijk
- Heechterp en Schieringen
- Oud-oost
- Huizum-west

Ook uit andere wijken zoals de Binnenstad, Valeriuskwartier, Muziek-/Transvaal-/Vogelbuurt, Aldlân en de Bloemenbuurt/Oldegalileën ontvangen we klachten over afval, maar de vertegenwoordiging van deze wijken binnen ons panel is te klein om hier onderbouwde uitspraken over te doen. Dat betekent echter niet dat de huurders daar geen problemen ondervinden op het gebied van afval.

NB: Het is goed om op te merken dat Nieuw Elan een minimale achterban in de dorpen van de gemeente Leeuwarden heeft, waardoor dit dossier alleen over de stad Leeuwarden gaat.

Gevolgen

Het afvalprobleem blijkt veel impact te hebben op de leefbaarheid. Rommel en troep zorgt voor een verpauperde uitstraling van een wijk en het wekt volgens een van de respondenten agressie op. Huurders geven aan dat ze zich tegenover bezoek schamen voor hun leefomgeving. Dat is nogal wat, zeker ook voor jongeren. Terwijl een buurt juist veilig zou moeten voelen; als een fijn thuis.

Een ander gevolg is dat het zwerfafval voor onveilige situaties zorgt. Een paar voorbeelden uit de enquête: ouders geven aan het niet veilig te vinden om hun kind buiten te laten spelen, omdat ze met van alles en nog wat gaan slepen en er glas en ander gevaarlijk afval in de speeltuinen ligt. Een oude meneer is bang om over gladde bladeren uit te glijden en met een rollator is het soms een hele uitdaging om tussen het grofvuil door te komen. Een hondenbezitter moet vanwege glaswonden aan de pootjes regelmatig met de hond naar de dierenarts.

Alle genoemde voorbeelden zorgen voor een beperking van de vrijheid van de betreffende huurders. Wat ons betreft een ongewenste situatie. Ook hygiëne is belangrijk om te noemen. Afval trekt ongedierte aan zoals muizen, vliegen, kraaien en het veroorzaakt stank. Vooral in de zomer is dit een behoorlijk probleem.

“Wij wonen hier naast de vuilnisbelt. Je schaamt je dood als je bezoek krijgt. Echt een achterbuurt”

“Omdat er veel jeugd hun troep laat slingeren, voornamelijk in de speeltuin, waardoor mijn kinderen daar niet normaal kunnen spelen”

“Van alles staat op de stoep hier tegenover, ook glas mijn honden lopen daar in, mag ik weer naar de dierenarts omdat er weer een snee in de pootjes zit”

“Meneer is 90 plus, er staan 5 bomen om de hoek met grote bladeren en heeft hier veel problemen van als ze op de straat liggen”

“Grofvuil en vuilniszakken (regelmatig ook open zakken) worden random op straat gekwakt. Sowieso niet fijn, maar helemaal in de zomer niet. Drie weken geleden zat ik, samen met DRIE muizen, in de tuin. Ze zaten op nog geen meter van me vandaan. Dat is echt niet leuk”

Ons huurderspanel noemt verder nog de volgende punten:

- Zakken die naast de container staan gaan stuk, worden aangevreten en los afval waait door de hele buurt
- Containers die te lang bij de weg staan en niet goed afgesloten zijn of omwaaien, zorgen voor veel los afval
- Doordat er te weinig prullenbakken zijn en de bakken die er zijn vaak vol zitten, ligt er veel afval naast en dat waait verder; vooral in speeltuinen
- De ondergrondse containers zitten regelmatig vol zitten of staan in storing. Bewoners zetten hun afvalzakken er dan naast. Vervolgens doen anderen dat ook
- Afval en grof vuil naast de containers zorgt ervoor dat er in gerommeld wordt en daardoor wordt het nog een grotere troep
- Containers van huurders worden volgepropt door buurtbewoners. Dat gaat met Diftar straks een groot probleem opleveren

“Containers staan de hele week op de leegplaats. Rotzooi wat er ligt blijft liggen”

“Vaak vuilniszakken om de container, blijft liggen. Katten maken het kapot, dikke bende, bijna wekelijks”

“De containers staan soms een week bij de weg tot er weer een andere container aan de beurt is”

“Mensen uit de buurt die hun papiercontainer op foute momenten langs de weg zetten en laten staan zodat al het papier door heel de straat waait”

Oorzaken

We weten allemaal dat de belangrijkste oorzaak van het afvalprobleem het menselijk gedrag is. Dat maakt het ook zo'n ingewikkeld vraagstuk. Een groot deel van de mensen neemt verantwoordelijkheid voor de eigen leefomgeving en een kleine groep maakt er een rotzooi van. Uit ons onderzoek blijkt dat driekwart van het huurderspanel zelf iets doet om de leefomgeving netjes te houden, onder andere door zwerfvuil op te ruimen. Leeftijd en lichamelijke problemen worden genoemd als reden om dat niet te doen.

Naast gedrag geven huurders ook andere oorzaken aan:

- De containers worden niet vaak genoeg geleegd, zijn te klein of doen het niet
- Er zijn te weinig prullenbakken of ze zijn te klein
- De gemeente geeft niet het goede voorbeeld door zelf groenafval te laten liggen
- Te weinig handhaving
- Als er al cameratoezicht is, dan wordt daar te weinig mee gedaan
- Te weinig groenonderhoud
- Geen mogelijkheid om naar de stort te gaan vanwege leeftijd, handicap, geen kar e.d.
- Meldingen worden niet opgepakt.

“Veel vuil maar relatief weinig prullenbakken in de wijk”

“Er hangen camera's maar je moet zelf maar uitzoeken wie het doet..”

“Men gooit tegenwoordig maar alles op straat en handhaving doet weinig”

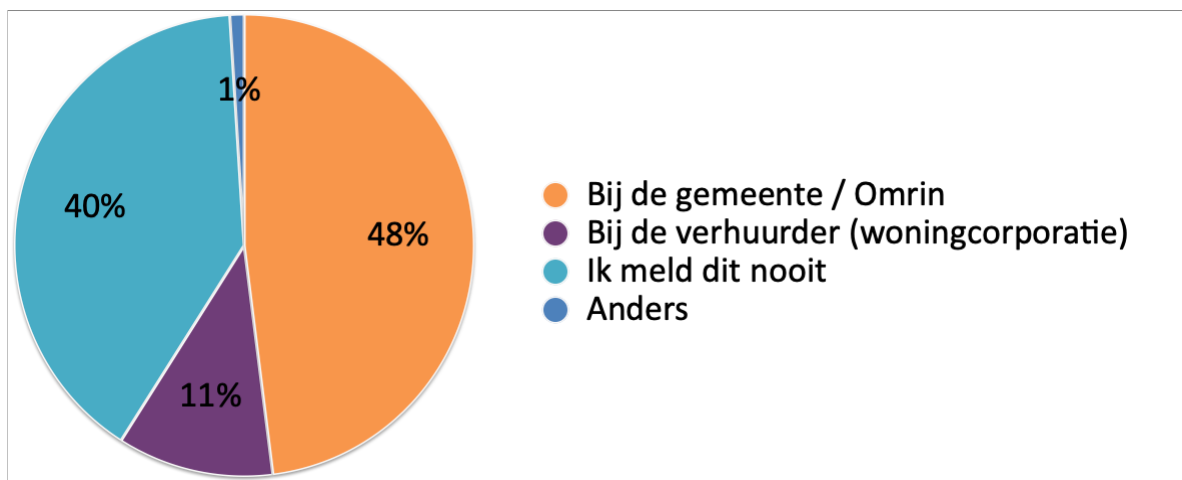
“De container naast mijn woning vertoont vaak storingen”

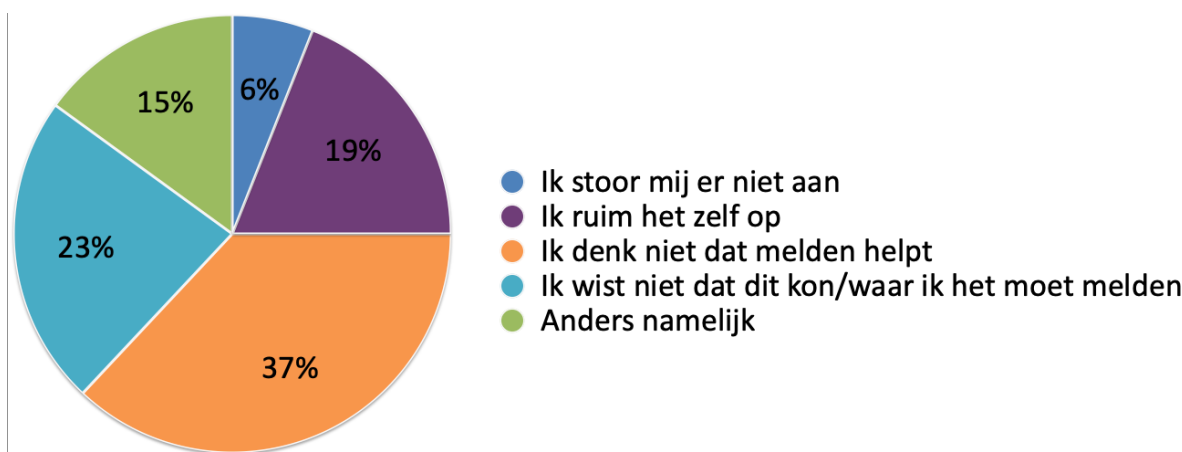
Meldingsbereidheid

De helft van de ondervraagden maakt wel eens melding van afvaloverlast bij de gemeente/Omrin of de verhuurder. De groep huurders die nooit een melding doet (40%) gelooft niet dat dat zinvol is:

Als je last hebt van zwerfafval of straatvuil, dan kun je dat op meerdere manieren melden. Bij wie zou jij het melden?

Waarom zou jij zwerfafval of straatvuil niet melden?

"Ik heb wel vaker meldingen gedaan bij de gemeente, kreeg geen reactie dus ik doe het niet meer"

"Op het moment dat het gebeurt is het vaak in de avond of weekend en dan is er niemand bereikbaar"

"Niet aan gedacht. Ik heb ook wel wat anders te doen. Als ik het elke keer moet melden dan heb ik daar een dagtaak aan"

"Constant bewoners aanspreken op hun gedrag, een beetje moedeloos wordt je ervan. En ik wil geen ruzie"

Diftar

We hebben ons huurderspanel gevraagd naar hun mening over de invoering van en hun bekendheid met Diftar. Ruim tachtig procent van de ondervraagden is op de hoogte van de nieuwe inzamelmethode. 53 % vindt het geen goed idee, 19% staat achter de invoering en 28% weet het niet.

De belangrijkste voordelen volgens de huurders zijn:

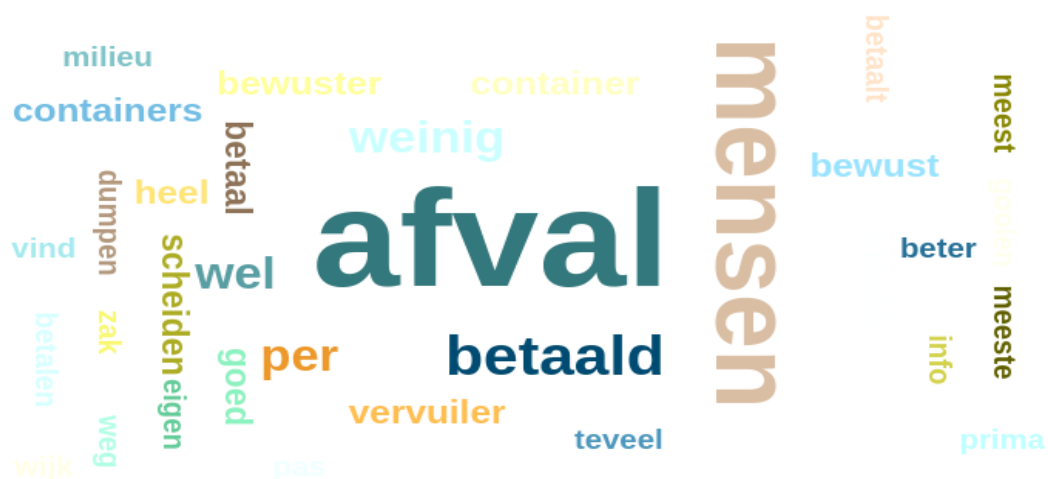
- De vervuiler betaalt
- Beter voor het milieu
- Bewustwording

Goed idee, want:

“Mensen gaan meer afval scheiden”

“Je betaalt dan voor je eigen afval”

“Dat maakt mensen bewuster van hun afvalgebruik. Wel hoop ik dat er meer informatie komt en ook hoeveel geld dat kost, plus hoe er wordt gekeken naar hoe iemand zijn afval scheidt. Dat gaat nu namelijk niet via de pas, dus kan daar niet op gecontroleerd worden. Meer info zou heel fijn zijn”

De meeste mensen denken echter dat het afvalprobleem groter zal worden door Diftar.

Geen goed idee, want:

“Onze containers staan voor want wij hebben geen achterom en iedereen kan dus afval in onze containers dumpen. Wij worden nu gedwongen om sloten op de containers te zetten en dus op kosten gejaagd”

“Het gaat het probleem van zwerfafval toch niet oplossen. Ik ben juist bang dat er nog meer en vaker afval gedumpt gaat worden”

“Ben alleen en iedereen gooit bij mij de zakken erin”

“Ik kan twee dingen doen: het elke week melden of zelf maar opruimen. Ik heb voor het laatste gekozen, heb een afvalgrijper aangeschaft en ga bij de bosplantsoenen langs om het zwerfafval op te ruimen. Dat kost me veel vuilniszakken en na 1 januari ook afvalstoffenheffing, als we per kilo gaan betalen”

Mogelijke oplossingen volgens ons huurderspanel

We hebben ons huurderspanel ook gevraagd welke oplossingen er volgens hen zijn. Want het gaat er niet alleen om het probleem aan te kaarten, maar vooral ook om na te denken over hoe we het met elkaar aan kunnen pakken. De aanleg van kleine milieuparkjes in de wijk waar je alles kwijt kunt werd een aantal keren genoemd. Bij het Sint Anthoniegasthuis in Leeuwarden is iets dat daar op lijkt gerealiseerd (zie foto).

Andere oplossingen volgens ons huurderspanel:

- ⇒ Meer controle op illegale stort en afval naast de container plaatsen
- ⇒ Boetes uitdelen
- ⇒ Beter werkende ondergrondse containers, meer onderhoud en vaker legen
- ⇒ Meer kleine afvalbakken plaatsen, vooral bij alle bankjes en in de buurt van bv. snackbars
- ⇒ Meer containers plaatsen, ook voor glas en textiel e.d.
- ⇒ Cameratoezicht
- ⇒ Duidelijkere informatie vanuit de gemeente over afvalregels
- ⇒ Vaker grof vuil ophalen in de wijken
- ⇒ Deelkasten voor nog bruikbare goederen invoeren
- ⇒ Mogelijkheid tot het scheiden van plastic, dat scheelt enorm veel afval in de containers
- ⇒ Verpakkingsindustrie aanpakken
- ⇒ Duidelijke borden/stickers met wanneer en hoe lang een container aan de weg mag staan

- ⇒ Geen diftar, want opruimen voor een ander kost straks geld en dat motiveert niet
- ⇒ Slot of chip op container
- ⇒ Als er een melding wordt gemaakt van afval, dan ook actie ondernemen
- ⇒ Belonen als mensen hun spullen netjes wegbrengen/scheiden/opruimen
- ⇒ Himmeldei organiseren – met elkaar opruimen
- ⇒ Campagne om wijkbewoners te overtuigen dat je zelf iets kunt doen om je wijk mooi te houden
- ⇒ Volgend op de route van de vuilniswagen langs de route 'gemorst' zwerfvuil opruimen
- ⇒ Buurtbewoners die samen opruimen

